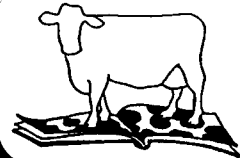

שונות ומשונות

פינת הלשון

על גביע, גוויה – וקזינו

בעקבות רשימתו של דורך שפירא בעמודים הקודמים לפינתנו גם לי בא להתעלל בעברית המזורה לעתים והמשובשת ברמות שונות שבפי עולים חדשים. מה יש? מותר לי, כי גם אני לא נולדתי בעברית... אז אותו מדריך עולה בבלב בין גביע וגוויה והוא בכלל לא אשם, כי זה מה שהוא שמע מחבריו בשירות ההדרכה, קרוב לודאי. אני מנחש – הם לא ביטאו את העין בגביע אלא כמנהג הילידים (natives) מרחו את הצלילים העבריים עד כדי שינוי מובן המילים. ואז המרחק מגביע לגוויה ולגוויות ממש נעלם.

בימינו, מי נוהג לבטא ע', ח', ט', ת' באופן שאפשר לכתוב את המילים בלי שגיאה? אולי בפי חלק מיוצאי ארצות המזרח מן הדור הישן זה עדיין מקובל ושגור בפייהם. אפילו באשכנז ידעו להבחין בין ת' דגושה לבין ת' בלתי דגושה, וכמובן הכתיב וההגיה הולכים יחד כך שצריך לכתוב תיאוריה בת' כדי לחכות את האנגלית במקור theory. מילא, לא כל כך קשה המאמץ הגרוני במבטא ע' או ח', זה קל יחסית. לעומת זה, עם האבחנה בביטויי ק' מול פ', ג' מול ג' או ד' מול ד' – לי יש בעיה בשלב זה, בודאי צריך להיוולד לתוך צלילים אלה, לשמוע אותם מגיל צעיר ועד בכלל. אגב כך, נדמה לי שברב בתי הספר בישראל כלל לא מקפידים על הגיה מושלמת, וגם ביחס לכתיב נכון אין מה להתפאר.

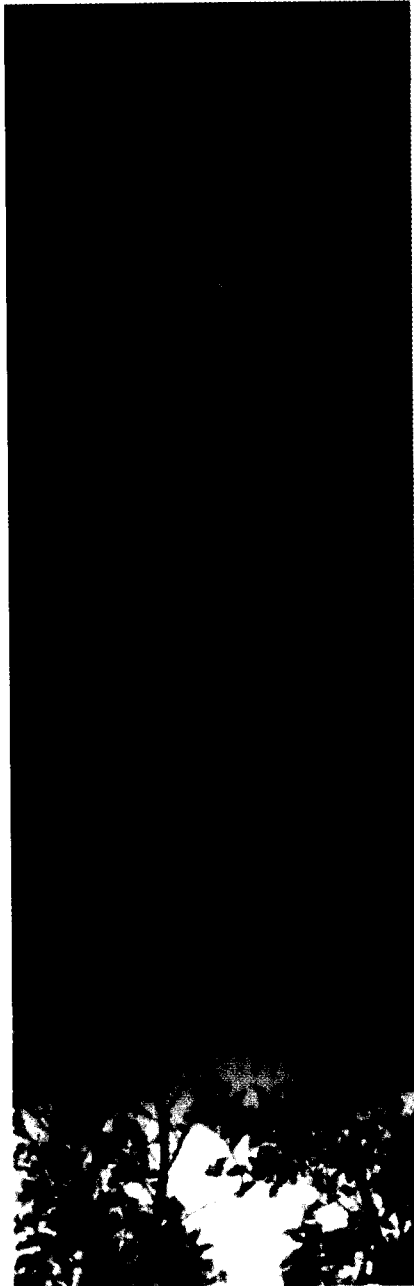
נהג, זאת ההודמנות להעלות כמה תמיהות לגבי חוסר היכולת (או העניין) מצד אלה

האמורים להאכילנו ממטעמי תרבות זרה והכוונה למנחים וקריינים של תוכניות רדיו וטלוויזיה. איך זה מנהליהם ועורכיהם כלל לא שמים לב לאופן דיבורם של המנחים. לדוגמה, אחרי כמה תוכניות של אירוויזיון כולם משתמשים בציון הגבוה על רמת ביצוע דוז פואה, תוך הנחה שהם אומרים 12 נקודות (בצרפתית) – ולא היא. למה שלא ילמדו שתי מילים אלה כמו שצריך douze points = douze points = 12, את המילה points = נקודות). מבטאים פואן כאשר הנון הוגים דרך האף. אפשרות פשוטה ופחות סנובית היתה לדבר עברית.

בהתחלה לא שמתי לב לדוז פואה הללו וחיפשתי מה זה רוצה להיות? אולי הכוונה ל-12 אפונים (douze pois) – לא יכול להיות. אז אולי מה שהוא כמו משקל, נניח 12 טון כמו בשיר של להקת הנח"ל (כי douze poids = 12 משקלים) – אבל לא. זה נחמד וגם מבוטא פואה, אך זאת לא הכוונה המקורית.

יש אינסוף ביטויים לועזיים המשמשים להסבר חד־משמעי של מצבים או תהליכים או הלך מחשבות, וכן הלאה. לפעמים צריך אותם, אך לעתים קרובות ישנם מונחים טובים ואפילו מקובלים כבר בשטחי התעניינות ומקצוע מגוונים. אינני רואה יתרון ובודאי לא עדות לרמת אינטליגנציה גבוהה, אם מרבים במונחים לועזיים במקום המקבילים בעברית. להפך, נודף מזה ריח של חקיינות מיותרת, אם לא גרוע מזה. ידיעת מונחים לועזיים חשובה וחיונית, בעיקר כשהם באים להחליף משפטי הסבר

**מה עוד נאמר: אף אחד אינו מושלם!
אצלנו אפילו הליקוי היה לקוי.**

ארוכים של אותו דבר – כגון אינטליגנציה, למשל.

התחלתי עם מסקנתה של הרשימה בעמודים לפני זה ואני מרגיש חובה לתרום לאלה שעלולים להיקלע למצבים קשים בארצות חו"ל רק משום שלא היו מודעים להבדלים הדקים דוגמת גביע מול גוויה. למשל, לאלה האוהבים לנסות ולהמור מומלץ לשים לב, באיזה ארץ/תרבות/שפה הם נמצאים. אם בצפון אירופה, אנגליה או ביריחו הם יחפשו את הקזינו וישאלו עוברים ושבים איך להגיע, והם יגיעו. גם בצרפת אפשר לבקש את ה-casino כמו באנגליה. אך הצרפתי האמיתי יגלה מיד שאתם זרים, כי בצרפתית הוגים זאת במלעיל, עם הטעמת ההברה האחרונה. ניחא.

אך אם תגיעו לאיטליה, מומלץ לכם להקפיד על הגיה במלעיל casinó, שזה בית ההימורים שחיפשתם. שימורלב! אל תבקשו את הדרך במלדע casino, בעיקר כשאתם מטיילים עם האשה או החברה, אלא אם כן בכוונתכם להגיע לבית שעשועים אחר לגמרי, שם כבר מצפות לאורחים הנשים העובדות, מסביב לשעון אם צריך. ראו הוזהרתם!

מרדכי מלען

ליקוי החמה צולם דרך דיסקט מחשב
ביום 11.8.99 בשעה 14:35 מתוך פרגולת
הגפן של המרפסת שלנו (מ.מ.)